

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ

СТАНОВИЩЕ

От: Проф. д-р Мария Петрова Видолова, преподавател в Стопански факултет, катедра „Финанси и счетоводство“, Научна специалност 3.8. „Икономика“

Относно: конкурс за професор по направление 3.8. „Икономика“, научна област „Социални, стопански и правни науки“ (Институционална икономика, поведенческа икономика и икономически теории – на английски език и немски език), обявен в ДВ, бр. 52 от 2.07.2019 г.

Уважаеми г-н Председател, уважаеми членове на научното жури,

Конкурсът е обявен за нуждите на Стопански факултет на Софийски университет. Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед РД № 38- 461./26.07.2019 г. на Ректора на Софийския университет.

Единственият кандидат, подал документи за конкурса е доц. д-р Теодор Венков Седларски, редовен доцент в Стопански факултет.

Становището е съобразено с изискванията на Закона за развие на академичния състав в Р България и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“. При реализирането на процедурата не са открити допуснати нарушения.

Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

По конкурса за заемане на академичната длъжност “професор“, доц. д-р Теодор Седларски представя достатъчни по обем, съдържание, тематична насоченост и разнообразие на проблематиката публикации, които напълно отговарят на обхвата и научната класификация на обявения конкурс за професор. Същите са публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, както и в научни издания и нереферирани списания с научно рецензиране, или редактирани колективни томове. Налице е необходимия брой цитирания в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни, или такива с научно рецензиране, нереферирани списания с научно рецензиране. Кандидатът участва в настоящия конкурс с 63 публикации, в т.ч. 4 монографии /от които една в съавторство/, 2 студии /1 в съавт./, 3 глави в сборници и съставителство /в съавт./, 50 статии в научни списания /7 от които на чужд език и 21 в съавт./, 2 публикации в сборници от конференции и 2 бр. учебници /един в съавт./. Кандидатът е изпълнил изцяло количествените и качествените критерии от минималните национални

изисквания по чл. 26 от Закона за развие на академичния състав в Р България /в т.ч. защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, хабилитационен труд /монография/, както необходимия брой статии и доклади.

Преподавателски опит и степен на подготвеност на кандидата за заемане на академичната длъжност по конкурса

Към момента на подаване на документите кандидатът има 13 г., 8 мес. и 25 дни стаж, всичките по специалността. В периода 1997 – 1999 г. завършва Бизнес-администрация в Икономическия университет Виена, през 1999 – 2002 г. се обучава в Стопански факултет на Софийския университет и получава бакалавърска степен по Стопанско управление, 2002 – 2004 г. завършва магистратура по Бизнес администрация / Организационно развитие към Стопанския факултет на СУ „Св. Кл. Охридски“. В периода февруари 2005 – март 2009 г. е докторант по икономика и защитава дисертационния труд на тема: „Институции, транзакционни разходи и икономическо развитие: Преходът в България“. Има специализации в Икономическия университет – Виена, Австрия и Университета за икономически, правни и социални науки – Санкт Гален, Швейцария. След успешно издържан конкурс през 2005 г. е назначен за асистент по Микроикономика; Макроикономика; Пари, банки и финансови пазари; Икономически теории; Икономика на публичния сектор. 2009 г. е избран за старши асистент, а 2010 г. – главен асистент. През м. септември 2011 г. е избран за доцент към катедра „Икономика“ на Стопанския факултет, като изнася лекции по Икономика на публичния сектор и Институционална икономика в магистърска програма „Икономика и управление на публичния сектор“; лекции по Икономически теории в бакалавърските програми „Икономика и финанси“ и „Стопанско управление“ и др. През м. октомври 2011 г. е избран за зам.декан по учебната и международната дейност. От м. април 2014 е назначен за академичен директор на Центъра за икономически стратегии и конкурентоспособност към СУ „Св. Климент Охридски“, афилиран с Института за стратегии и конкурентоспособност към американския университет Харвард. От м. октомври 2015 г. е избран за декан на Стопанския факултет към СУ „Св. Кл. Охридски“, която длъжност заема и до момента.

Познавам доц. Т. Седларски още от студентските му години. През цялото време на следването, впоследствие при работата по докторската дисертация, както и при провеждането на упражнения в качеството на асистент и изнасянето на лекции по посочените дисциплини като доцент, кандидатът е проявявал изключителна отговорност, добросъвестност, поднасял е преподавания материал с включени най-актуални моменти от националната и международна икономика. Подготовката му винаги е била на високо теоретично ниво, като стремежът му е бил да поднася материала максимално разбираемо с включване на конкретни примери и емпирика. Определено считам, че високата му теоретична подготовка е подкрепена с натрупания административен и организационен опит в качеството му на Директор на центъра за образователни услуги към СУ „Св. Кл. Охридски“, Академичен директор на Центъра за икономически стратегии и конкурентоспособност към СУ „Св. Климент Охридски“, зам. декан и декан на Стопанския факултет, както и като Министър на икономиката.

Кратка характеристика на представените научни трудове/публикации

В представената във връзка с конкурса монография на тема *„Поведенчески и социалнопсихологически измерения на пазарния ред: статус, щастие и благосъстояние“* авторът анализира явлението социален статус и формирането на предпочитанията към статус в контекста на традиционната икономическа теория, както и изследва ефектите от статусната надпревара при функционирането на съвременните пазарни икономики. Представен е интересен анализ, свързан с усъвършенстване разбирането за природата на човешкото удовлетворение в т.нар. икономика на щастieto. При изучаване природата на специфичните пазари /напр. на големи звезди/ са открити причините за нарастващото неравенство в съвременните стопанства.

Като част от формиращата се „политическа икономия на социалния статус“, в студията *„Политическа икономия на социалния статус: икономически и социалнопсихологически ефекти от статусното съревнование на пазарите, на които победителите получават всичко“* се анализират проблемите, свързани с надпреварата за социален статус и разпространението на пазари, в които победителите получават всичко.

Студията *„От класическа към поведенческа финансова теория“* разширява схващането за традиционните финансови модели, които се допълват с поведенчески основни концепции, което е в основата на нововъзникващата поведенческа финансова теория.

На подобни проблеми са посветени и статиите *„Политическа икономия на социалния статус: щастieto в настоящия социоикономически ред от перспективата на поведенческата икономика“*, *„Икономически растеж и щастие“*, *„Икономика и социален статус: методи за емпирично установяване на статусните ефекти по отношение на удовлетвореността от дохода“*, *„Поведенчески подход към устойчивостта на настоящия социоикономически ред“*, *„Икономика на щастieto: относителната природа на човешкото субективно благосъстояние“*, *„Икономика на щастieto: обществената природа на човешкото щастие“*, *„Поведенчески публични финанси“* /в съавт./, *„Изпълзващата се цел на щастieto“*, *„Интегриране на социалния статус в икономическата теория: статусната икономика на Робърт Франк“*, *„Установяване на социалните предпочитания в експерименталната икономика“*, *„Основни концепции в теорията на поведенческите финанси“* /в съавт./, някои доклади от конференции - *„Политическа икономия на социалния статус: статусното съревнование като двигател на пазарната социално-икономическа система“*, *„Икономика на щастieto: относителната природа на човешкото субективно благосъстояние“* и др.

Една голяма група публикации е посветена на проблемите на икономическите теории, като са проследени аспекти от творчеството на Кейнс и неговите последователи, както и противниците му в лицето на представителите на икономическия неолиберализъм, школата на монетаризма и Милтън Фридман. В уводната статия на антологията *„Икономически теории“* са синтезирани ключови аспекти от творчеството

на ранните неокласически икономисти /Алфред Маршал и Ървин Фишер, представителите на немската историческа школа, Торстен Веблен, и австрийските икономисти фон Хайек и Шумпетер/. В колективната уводна студия на кандидата в т. I „*Икономически теории. Антология*“, /на която авторът е и съставител/ са представени задълбочени анализи на изследователи на икономическите учения, както и основните концепции и тенденции в развитието на стопанската наука от XVIII до XXI век. Кандидатът е и автор на учебник „*Икономически теории (История на икономическата мисъл)*“, учебно помагало в съавторство „*Международна икономика*“, на статии посветени на теоретичните приноси на Дейвид Рикардо в историята на икономическата мисъл, съвместни статии „*Основи на съвременната икономика: Уилям Баумол и предприемачеството*“, „*Кейнсианската революция*“ в преподаването по *Икономически теории*“, „*Основи на съвременната икономика: Александър Гершенкрон*“ /статия в съавт./, „*Основи на съвременната икономика: Готфрид Хаберлер*“ /в съавт./, както и редица статии, свързани с анализ на съвременните проблеми на институционалната икономика.

Направления в изследователската дейност

Основните направления в научно-изследователската и преподавателска дейност на кандидата са свързани с: анализ на развитието на икономическите теории, поведенческите финанси, както и изследване на икономическите ефекти от надпреварата за социален статус и преподаване на икономически теории и международна икономика;

Като важни научни и научно-приложни резултати от изследователската дейност на автора можем да обособим:

- ❖ осъществения задълбочен анализ на отделните икономически школи, като са потърсени методологическите сходства и различия между тях. В този аспект се откроява новата трактовка на стопанската история с включване в изследването на ключови фактори, допринасящи за възникването на общества с отворен достъп, както и дообогатяване на аналитичния подход при новата институционална икономика. Дискусията по проблемите на еволюцията на школите допринася за обогатяване на университетското образование в тази област.
- ❖ предложенията за обогатяване на новоинституционалния анализ, в т.ч. с отчитане ролята на обществени феномени като властта, статусното съревнование и предизвикателства, свързани с разширените възможности за избор, което определено допринася за търсенето на решения свързани с дългосрочната устойчивост на пазарната обществена система

Основни научни и научно-приложни приноси

- Въз основа на задълбочен теоретичен анализ, авторът успешно е систематизирал и открил използваните методи за емпирична проверка на хипотезите, свързани с

влианието на социалния статус върху стопанското поведение, както и удовлетвореността от материалния стандарт на живот;

- Като теоретичен принос на автора можем да открием обосноваването на ефектите от статусната надпревара за функционирането на съвременните пазарни икономики, както и имплементирането на социалния статус в икономически анализ. Интересен момент в този аспект са вижданията на автора, свързани с въвеждането на мерки в областта на стопанската политика с оглед ограничаване неблагоприятните ефекти от статусната надпревара върху ефективното разпределение на ресурси в икономиката;
- Определено приносен момент има доразвитието на концепцията за пазарите с т.нар. Вебленови ефекти, като са анализирани теориите за показното потребление, за значението на относителния доход, социалния статус, различията в притежавания капитал и социалнопсихологическите ефекти за устойчивост на стопанския ред;
- Интерес представлява опита на автора за разширяване на традиционните финансови модели с поведенчески, като е възприето допускането за неефективни пазари и ограничено рационално поведение на участниците в периоди на финансови кризи;
- От позициите на съвременните постижения в областта на икономиката на щастието са очертани и обосновани спецификите на формулиране и провеждане на стопански политики. Като научно-приложен принос можем да приемем обосноваването от автора възможност за използване на определени показатели за оценка на личното субективно благосъстояние и националните равнища на щастието като част от институционален комплекс, създаващ условия за устойчив икономически растеж и социално развитие;

Нямам забележки към автора. В порядъка на препоръка към по-нататъшната му научно-изследователска и преподавателска дейност мога да го насоча към задълбочаване на изследванията в областта на поведенческата икономика в посока разширяване на традиционните финансови модели с поведенчески в условията на неефективни пазари и ирационално поведение на участниците в тях, което определено представлява интерес за специализираната аудитория.

Професионалният и преподавателският опит на кандидата и посочените научни и научно-приложни приноси отговарят на изискванията за заемане на академичната длъжност „професор“ в СУ „Св. Кл. Охридски“. Това ми дава основание убедено да подкрепя присъждането на доц. Т. Седларски на академичната длъжност „професор“ по направление 3.8. „Икономика“, научна област „Социални, стопански и правни науки“ (Институционална икономика, поведенческа икономика и икономически теории – на английски език и немски език).

София, 10.10.2019 г.

Проф. д-р Мария Видолова